36- KITABU'S-SUFA
1- "Sufa (Hakki) Taksim Olunmamis Maldadir. Sinirlar Kondugunda Sufa Yoktur" Babi
2- Ortagin Satistan Önce Suf'a Hakki Sahibi Olan Ortagina Suf'a Yi Arzetmesi (Yânî Satis Teklif Etmesi) Babi
3- Bâb: Hangi'komsuluk Daha Yakindir?

Rahman ve Rahfm olan Allah fin ismiyle

36- KITABU'S-SUFA
(Sufa Kitabi)

1- "Sufa (Hakki) Taksim Olunmamis Maldadir. Sinirlar Kondugunda Sufa Yoktur" Babi [1]

1-.... Câbir ibn Abdillah (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) tak-sîm olunmamis her seyde suf'a (hakki) ile hükmetti. Sinirlar konulup yollar ta'yîn edildigi zaman artik suf'a hakki yoktur [2].

2- Ortagin Satistan Önce Suf'a Hakki Sahibi Olan Ortagina Suf'a Yi Arzetmesi (Yânî Satis Teklif Etmesi) Babi

Hakem ibnu Uteybe: Sufa hakkina sâhib kisi, mali satmak isteyen ortagina satmadan önce izin derdiginde, artik izin veren ortak için sufa kalmaz, demistir. es-Sa'bî de: Her kim kendisi hâzir ve sâhid iken suf asi satilir da bu satisi degistirmezse, artik onun sufa hakki yoktur, demistir [3],

2-.....Tabiî olan Amr ibnu's-Serîd söyle demistir: Bir kerre Sa'd ibn Ebî Vakkaas'm yaninda durmustum. Akabinde Misver ibnu Mahreme geldi ve elini.benim bir omuzumun üzerine koydu. Bu sirada Peygamber'in âzâdh kölesi Ebû Râfi' geldi ve:
— Yâ Sa'd, hanen içinde bulunan iki odami (satacagim), benden bunu satin al, diye teklif etti.
Sa'd ibn Ebî Vakkaas:
— Vallahi ben onlari satin almiyorum, dedi. Misver ibnu Mahreme de hemen:
— Vallahi sen bu iki odayi elbette satin alacaksin, dedi. Sa'd, Ebû Râfi'e:
— Vallahi ben sana dörtbin dirhemden fazla vermem, bu da ceste ceste yâhud kesik kesik olacak, dedi.
Ebû Râfi' de:
— Bu iki odaya karsilik bana (baskasi tarafindan) besyüz dînâr verilmistir. Eger ben Peygamber(S)'i "Komsu komsuya en hakkli bir sejî'dir" buyururken isitmemis olsaydim, bu iki odali mekânimi, ona karsilik besyüz dînâr teklîf edilmis oldugum hâlde, onu sana dörtbin dirheme vermezdim, dedi.
Akabinde o yeri Sa'd'e verdi [4].

3- Bâb: Hangi'komsuluk Daha Yakindir?

3-..... Âise (R): Ben:
— Yâ Rasûlullah! Benim iki komsum vardir. (Hediye vermek istedigimde) hediyemi bunlardan hangisine evvelâ vereyim? diye sordum.
Rasûlullah (S):
— "Kapisi sana en yakin olan komsuna ver" buyurdu [5]

---

[1] el-Câmi'u's-Sahîh'in nüshalarini rivayet eden râvîler bu kitâb ve bâb basliklarini degisik sekilde getirmislerdir. Ebû Zerr el-Herevî, el-Müstemlî'den buradaki gibi rivayet etmistir. Ebû Zerr'in yine el-Müstemlî'den gelen diger rivayetinde "Kitâbu's-Selem fî's-Suf'a" seklindedir.
Bu son rivayete göre sufa bahsi selemin tamamlayici bölümlerinden oluyor.

[2] Sufa, lügatte, bir seyi diger bir seye zamm ve ilâve etmektir. Bu suretle suf'a, biri iki; teki çift yapmaktan ibaret oluyor. Seriat örfünde suf'a: Satilan bir mülk üzerinde ortaklik veya komsuluk sebebiyle, satilan bu mala müsteri üzerinde takarrür eden sartlar dâiresinde cebren mâlik olma hakkini hâiz olmaktir. Daha açik bir deyisle, suf'a, satilan bir mali müsteriye kaça verildiyse o fiatla mal edinme hakkina mâlik olmaktir. Meselâ bir akarin iki veya daha fazla hissedarlari, onun sâyiali bir hissesini satin alan üçüncü bir sahsa karsi suf'a hakkini hâizdir. Bu hakk, adi anilan mülkte ortakliktan dogmaktadir. Ortaklardan biri sâyiali hissesini üçüncü bir sahsa temlik etse, herbir hissedar üçüncü sahistan bedelini vererek o mali cebren satin almak hakkini hâizdir.
Tasinmaz mallar üzerinde sufa hakki, o mal taksim olununcaya kadar devam eder. Meselâ bir tarla ve bahçe taksim edilip de sinirlar ayrilarak yollar ta'yîn edildigi zaman suf'a nihayet bulur.
Hadîsin basliga delîlligi apaçiktir. Bu hadîs, Buyu' Kitâbi'nda da geçmis ve orada bâzi açiklamalar verilmisti.

[3] Buhârî'nin basliga delîl için getirdigi Hakem'in sözü ile es-Sa*bî'nIn sözünü îbn Ebî Seybe, senedleriyle rivayet etmistir.

[4] Hadîsin basliga delîîîigi "Evinin içinde bulunan iki odami benden satin al" sö-zündedir. Çünkü bunda ortagin, suf a hakkindan dolayi satistan önce kendi ortagina satis arzetmesi vardir.
Bu hadîste dört sahâbî ismi geçmistir: Ebû Râfi', Sa'd ibn Ebî Vakkaas, Misver ve Mahreme. Ebû Râfi', Misirli'dir.
Evvelâ Abbâs'in kölesi idi. Abbâs, Peygamber'e hibe etmistir. Abbâs müs-lümân olunca, Ebû Râfi', Abbâs'in Islâm'a girisini Peygamber'e müjdelemis. Peygamber de bu müjdeye karsilik kendisini hürriyete kavusturmustur. Alî'nin halîfeligi zamaninda ölmüstür (Umdetu'l-Kaarî).
Bu hadîs, suf a hakkinin subûtu hususunda en mühim ser'î esâslari ihtiva etmektedir. Bunlardan biri; "Komsu komsunun malinda en hakli bir sefi'dir" esâsidir.
Diger bir esâs, suf'a hakkinin mutlak olarak sabit olmasidir. Bunda bu hakki hâiz olan sefî'in hâzir gâib; sehirli, köylü; müsiim, zimmî; küçük, büyük olmasinin hiçbir farki yoktur.

[5] Hadîsin basliga uygunlugu, hangi komsunun daha yakin oldugunu açiklayip ce-vâblamasi yönündendir.
Buhârî'nin hediye hakkinda gelen bu hadîsi Suf a Kitâbi'nda zikretmesi, komsuluk hakkinin ehemmiyetini beyân ve suf'a için de kiyâsa dayanak olabilecegini bildirmek içindir. Hattâ sârih Kastallânî, Buhârî'nin Âise hadîsini burada sevketmesi en yakin komsunun suf'aya hakk kazanacagi hakkindaki Küfe ehli mezhebini tercih ettigini is'âr Içindir diyor ki, ehli Küfe ile Hanefîler'i kasdet-mis olacaktir. Fîlhakîka, komsu suf'asimn subûtu hakkinda âlimler ihtilâf etmislerdir. Hanefî imamlari yalniz bitisik komsu için suf'anin subûtunu kabul etmislerdir. Bitisik olmayanlara suf'anin sümulünü kabul etmemislerdir. Suf'anin vucûbundaki gaye, hâriçten gelecek ezâ ve rahatsizligi def etmektir...